

Aan het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân, het College van B&W Noardeast-Fryslân en aan de Statenleden van de provincie Fryslân en de gemeenteraadsleden van Gemeente Noardeast-Fryslân

Datum: Leeuwarden, 31 januari 2025
Kenmerk: B20250131001/JY/fd
Betreft: **Trainingslocatie explosieven Kollumerwaard / Ruimte voor Defensie**

Geachte Colleges, statenleden en gemeenteraadsleden,

Met bovengemiddelde belangstelling hebben betrokken maatschappelijke organisaties de discussie gevolgd binnen Provinciale Staten over de ontwikkelingsruimte voor defensie in Fryslân. Hierover heeft u op 18 december jl. een motie vreemd in meerderheid vastgesteld waarin u nadrukkelijk stelt dat de provincie Fryslân bereid is haar verantwoordelijkheid te nemen met, in evenredigheid en met oog voor Friese belangen, bij te dragen aan de benodigde ruimte voor defensie. Uiteraard onderschrijven we deze belangen van Defensie in het kader van internationale veiligheid. Toch willen we u vragen om in uw contacten met Defensie onderstaande argumenten nadrukkelijk mee te wegen vanwege de verwachte gecombineerde negatieve effecten op verschillende sectoren wanneer in de Kollumerwaard een trainingslocatie met explosieven wordt gerealiseerd. In de navolgende punten leggen we uit waarom dit volgens ons het geval is.

Verwachte nadelige gevolgen explosieventerein Kollumerwaard:

1. Impact op landbouwkundig onderzoek van internationale allure

In de Kollumerwaard is sprake van hoogwaardige landbouwgrond. Dit is de reden waarom zich juist hier een unieke proeflocatie voor onderzoek naar o.a. (poot)aardappelen en suikerbieten plaatsvindt door De Stichting Proefboerderijen Noordelijke Akkerbouw, kortweg SPNA. De SPNA is dé onderzoeksinstelling voor de akkerbouw op de Noordelijke klei. De hier uitgevoerde onderzoeken kennen meerjarige cycli en zijn niet zomaar verplaatsbaar naar andere regio's en daarmee van grote meerwaarde voor de gehele agrarische sector in Fryslân Nederland en zelfs internationaal op het gebied van innovatie en verduurzaming. Positief is dat Stafofficier De Jonge van Defensie op 7 januari jl. heeft gesteld dat zij het belang van deze proefboerderij zullen meewegen in de besluitvorming, echter dit is nog geen garantie dat Defensie hierover al een finaal besluit heeft genomen.

2. **Natura 2000 gebied en Nationaal Park Lauwersmeer**

De Kollumerwaard is op zeer korte afstand gelegen t.o.v. het Lauwersmeergebied dat is aangemerkt als Natura 2000 gebied waar zich hoogwaardige natuurlijke kwaliteiten bevinden die op basis van Europese richtlijnen dienen te worden beschermd. Het Lauwersmeer is een onmisbare schakel in de vogeltrek; een massale vogelverhuizing in het voor- en najaar. Miljoenen vogels reizen dan vele duizenden kilometers van hun broedgebied naar de overwinteringsgebieden of andersom. Onder natuurgebied Lauwersmeer vallen de gebieden Ballastplaatbos, Ezumakeeg, Jaap Deensgat, Kollumeroord, *Kollumerwaard* en Lauwersoogbos. Vanwege het open karakter van dit gebied zullen de effecten van continue explosies in de Kollumerwaard grote negatieve effecten hebben op de natuurlijke waarden in dit gebied. Hierbij vragen we ons ook af hoe de medio januari aangekondigde Nieuwe Wet op de Defensiegereedheid zich verhoudt tot de Milieu Effect Rapportage (MER) waar Defensie de afgelopen periode mee bezig is geweest?

3. **Recreatieve waarden**

Vanwege de hiervoor beschreven unieke natuurlijke waarden in het Lauwersmeergebied en de Kollumerwaard heeft dit gebied een grote recreatieve aantrekkingskracht voor Fryslân. Niet alleen de eigen inwoners van Fryslân bezoeken dit gebied veelvuldig door hier te wandelen, te fietsen en te varen maar ook nationaal en internationaal heeft deze regio een grote toeristische aantrekkingskracht. Omdat explosies vanwege de openheid in dit gebied over een grote afstand hoorbaar zullen zijn zal de nadelige impact op de natuur ook resulteren in een sterk verminderde recreatieve waarde net zoals dit ook het geval zal zijn voor de Friese bewoners in dit gebied.

4. **Potentieel aardbevingsgebied**

Rondom de Kollumerwaard wordt bovengemiddeld veel gas gewonnen. Dit blijkt uit onderstaand kaartje van de NAM. Tot voor kort waren ook drie locaties in de provincie Groningen in beeld, maar het kabinet Schoof heeft die van de lijst geschrapt, met het oog op de schade door aardbevingen en -trillingen als gevolg van de aardgaswinning. Vanwege deze hoge gaswinningsintensiteit rondom de Kollumerwaard zien we feitelijk geen verschil met de argumenten die ook voor Groningen zijn gebruikt waardoor niet op voorhand kan worden uitgesloten dat het veelvuldig tot ontploffing brengen van zware explosieven kan bijdragen aan het ontstaan van aardbevingen.

Bron: NAM – Actieve gaswinlocaties 2025

Op basis van bovenstaande argumenten verzoeken we de Friese politiek om aan de staatssecretaris van Defensie kenbaar te maken dat een springlocatie in de Kollumerwaard niet de voorkeur heeft vanwege de gecombineerde negatieve effecten voor landbouwkundig onderzoek, natuur, recreatie en de mogelijke effecten op het ontstaan van aardbevingen door de hier veelvuldig aanwezige gaswinningslocaties in deze regio.

We vertrouwen u hiermee onze gemeenschappelijke zorgen vanuit de Mienskip kenbaar te hebben gemaakt en uiteraard tot een nadere toelichting graag bereid.

Met vriendelijke groet,

HISWA-RECRON, Friese Milieufederatie, Natuurmonumenten, Noardlike Fryske Wâlden, Bond Friese Vogel Wachten, Feriening Biologyske Boeren Fryslân

Namens bovenvermelde organisaties,

drs. Jan Ybema
Regiomanager HISWA-RECRON